

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

3. De discrimine Sacramenti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

Ephes. 5.) ea ad propositum nostrum spectat, pro
sacro signo & ceremonia qua homo Deo sacatur
seu initiatur.

C A P. II.

De definitione sacramenti.

Sacramentum est signum visibile, inuisibilis gra-
tiae ad populum Dei sanctificandum, diuinitus
institutum: Vnde hic excluditur omnia sacramen-
talia, prima tonsura, aqua benedicta & variae con-
secrationes, quippe quae instituta non sunt ad sancti-
ficandam hominis perfectam sanctitatem seu iu-
sticiam.

NB. Sacramenta Veteris Testamenti non fue-
runt proprie sacramenta, quia per se ac directe ad
Dei supremam excellentiam contestandam, non ad
homines sanctificandos instituta fuerunt.

Ad rationem sacramenti pertinet, ut habilem in-
stitutionem ac usum habeat, vnde linguae igneae Io-
han. 20. & insufflatio Christi in Apostolos, licet si-
gna fuerint gratiae inuisibilis ad hominis sanctifica-
tionem, tamen proprie sacramenta censei non
debent.

C A P. III.

De discrimine sacramentorum.

Sacramenta nouae legis non tantum gratiae signifi-
catiua, quemadmodum Veteris Testamenti; sed
etiam operatiua sunt gratiae idque ex vi institutio-
nis suae, in quo à veteribus sacramentis differunt.

Post lapsum hominis instituere oportebat sacra-
menta, non ante lapsum quia ante lapsum non indi-
gebat homo iis, quatenus medicina sunt aduersus pec-
pec-

peccatum à quo liber fuit; neq; quatenus ad animam maiorem perfectionem ordinantur: Quandoquidem Deo ritè subiectus facili animi motu ipsi vniui possit, & sic internam perfectionem augere. Post lapsum verò oportebat institui sacramenta, id est, visibilia signa, quibus homo fidem suam protestaretur in Christum saluatorem venturum. Talia erant Circumcisio, agnus Paschalis, consecratio sacerdotū & lustrationes quaedam ab immunditijs legalibus atque expiationes à peccatis externis.

3 Pro paruulorum sanctificatione etiam ante circumcisionem, aliquod à Deo remedium institutum erat, qualecunque tandem fuerit.

4 Post legem etiam circumcisionis credibile est, certam aliquam ceremoniam fuisse pro femellis, & masculis ante circumcisionem morituris, his enim omnibus ad delendum peccatum originale remedium aliquod adhiberi oportebat, quod quale fuerit, licet scriptum non sit, tamen credibile est, fuisse signum externum.

NB. Quod circumcisio à Deo instituta fuerit, principaliter quidem vt filii Abraham, populus ab eo electus hac expressione protestatione in Christum venturum congregaretur, & à reliquis populis discerneretur, secundario vero, vt esset in remedium peccati originalis, praesertim paruulis.

5 Circumcisio non conferebat gratiā sanctificationem ex opere operato sicut sacramenta nouae legis ex opere operato (id est hoc ipso quod opus secundū Christi institutionē peractū est, absq; vlla dependentia ex merito, aut pia dispositione seu conferētis, seu suscipientis, modò tamē is sacramenti secundū propriā cuiusq; naturā capax sit, nullūq; obicē ponat, gratiā sanctis

sanctificantē conferūt; sed sacramenta veteris legis, nec paruulos, nec adultos ita sanctificabāt spiritualiter, quāuis enim in eorū susceptione gratia sanctificans conferri poterat: tamen in circumcisione v. c. non conferebatur gratia virtute circumcisionis, siue ex vi operis; sed ex virtute fidei in Christum saluatorem, adeoque vt aiunt ex opere operantis, videlicet suscipientis sacramentum si adultus esset; qui propriam fidem & bonæ voluntatis actualem dispositionem seu contritionem affectu possit, vel alterius seu ministrantis, seu offerentis si paruulus esset, qui cum fidem & bonam voluntatem propriam non haberet, eius voluntas secundum benignam Dei acceptationem censebatur pia voluntas eius, cui curam paruuli suscipiebat cum Deo in fide Christi offerens.

Valde probabile est, quod sacramenta nouæ legis ad hominis sanctificationē concurrant, non vt causæ physicae, sed tātum morales, quia ex voluntate & institutione Christi Deiq: patris acceptatione sacrorū signorum seu sacramentorum exhibitioni infallibiliter annexa est gratia sanctificans per Christi merita conferenda.

Concludo hisce, quod sacramentum genericè sumptum sit sacra & stabilis ceremonia diuinitus instituta ad homines aliquo modo sanctificantes, & spiritualem gratiam significandam. Differentia autem inter vetera & abolita ac nouæ legis sacramenta in eo consistit, quod illa gratiam seu animæ sanctitatem figurabant & significabant tantum, hæc autem non tantum significant, sed etiam operantur quamobrem sunt signa gratiæ practica seu operatiua.